

UNIVERZITA KARLOVA v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra fyzické geografie a geoekologie
CHARLES UNIVERSITY in Prague
Faculty of Science
Department of Physical Geography and Geoecology

128 43 Praha 2, Albertov 6
tel.: +420-22195 1366 fax:+420-22195 1367
e-mail: kfggsekr@natur.cuni.cz http://www.natur.cuni.cz/~kfggsekr

V Praze dne 21.5. 2013

Oponentní posudek diplomové práce Tomáše Vágnera: Analýza historické polohy horní hranice lesa v Krkonoších

Cílem diplomové práce bylo rekonstruovat horní hranici lesa v Krkonoších a porovnat ji se současným stavem, z toho odvodit trendy jejího vývoje. Samotný termín „historická horní hranice lesa“ je časově neurčitý, uvítal bych již v samotném názvu práce zpřesnění, k jakému datu je rekonstrukce provedena a jakého časového úseku se týká sledování trendu vývoje HHL. To se dozvídáme teprve z textu.

K dosažení stanoveného cíle zvolil autor odpovídající metody, využil dostupné historické mapové a snímkové podklady a získal výsledky v souladu se zadáním práce.

K diplomové práci mám následující připomínky (nejprve budou uvedeny připomínky postupně k jednotlivým jejím částem, jak za sebou následují, a na závěr souhrnné zhodnocení):

V **abstraktu** jsou uvedena 4 klíčová slova, z toho dvě jsou ale v podstatě synonyma (HHL, AHL) a ta se do abstraktu neuvádějí.

Úvod má zčásti již charakter rešerše, je to vstup do problematiky, která pokračuje v kap. 2 už detailnějším rozbořem problematiky.

Kap. 2 Horní hranice lesa je vlastní rešerše problematiky, která je ovšem pojatá tematicky nesmírně úzce. Není v ní ani zmínka o tom, zda někdo již předtím dělal podobnou analýzu historické polohy HHL u nás nebo ve světě v jiných pohořích (nebo aspoň v Evropě s důrazem na střední Evropu), ačkoliv toto téma je frekventované a silně diskutované. Užitečný by také byl přehled vývoje HHL v Krkonoších za posledních 10 000 let od počátku holocénu – ani o tom tu není žádná zmínka.

Rešerše je zaměřená pouze na růstové podmínky dřevin na HHL a na faktory, které je ovlivňují. V tomto tematicky velmi úzkém zaměření je důkladná a dostatečně podrobná. Značnou, pro účely práce možná až nadbytečnou pozornost věnuje historii antropogenního ovlivnění Krkonoš, což se vždy netýká pouze HHL. Přehled této problematiky (rozbor by bylo silné slovo) však končí časově někdy před 100 lety. Vůbec zde není pojednán vývoj od počátku 20. století do současnosti, autor se nezmiňuje o vlivu masových rekreačních a sportovních aktivit za období posledních 100 let, o výstavbě lanových drah, vzniku KRNAPu před 50 lety a jejich vlivu – změna managementu a ochrany lesních ekosystémů, zalesňování po imisní kalamitě v 80. letech atd.

Drobné připomínky k této kapitole:

Obr. 1 na str. 13: text mohl být přeložený do češtiny.

Str. 14: Mezi klimatickými faktory působícími na HHL není uveden ten nejdůležitější: teplota.

Str. 15: S rostoucím sklonem svahu roste hloubka půd ??

Termín „klečové formy“ odvozené od druhu rodu *Pinus* bych používal pouze pro druhy *Pinus mugo* příp. *Pinus rotundata* (resp. *Pinus uncinata*)

Kapitola 3. Fyzickogeografická charakteristika je standardně pojatá. Vymezení zájmového území je v případě této práce trochu nezvyklé, ale to je dané skutečností, že se jedná o určitý prstenec, ekotonový pás, který nemá předem přesně vymezené hranice (což mohlo být ve vymezení uvedeno). Charakteristika území se stejně nemůže držet jenom tohoto úzkého pásu a v mnoha případech jej překračuje a týká se pochopitelně širšího území a prostředí Krkonoš. Detaily v geologické stavbě území nejsou pro řešení problematiky diplomové práce podstatné stejně jako detailní geomorfologické členění. V klimatické charakteristice mezi převzatými teplotními charakteristikami oblastí CH4 a CH6 (průměrná červencová teplota) a skutečnou červencovou teplotou v ekotonu HHL, která bude ve většině případů nižší (méně než 12°C, aspoň tam, kde se jedná o klimaticky podmíněnou HHL). Je poměrně překvapivé, že v dlouholetém 30letém průměru je pro Sněžku jako nejstudenější měsíc udáván prosinec. V charakteristice území postrádám zmínku o KRNAPu a jeho zonaci a zasazení zájmového území do zonace národního parku.

Drobné připomínky k této kapitole:

Str. 30: Varijská žula ??

4. Metodika: datové podklady – mapy – jsou dobře popsány, jen by bylo logičtější a přehlednější, kdyby byly chronologicky seřazené od nejstarších po nejmladší. Zvolená metoda sledování polohy a vývoje HHL s využitím daných podkladů je jednoduchá, ale logická.

5. Výsledky. Po formální stránce tato nejobsáhlejší kapitola měla začínat na nové straně. Většina kapitoly, která má přes 50 stran, je popisná – tvoří ji poměrně zdouhavý slovní popis průběhu a výkyvů HHL v jednotlivých úsecích pohoří. Slovní popis je ale doprovázen podrobnými tabulkami a obrazovým doprovodem – mapami jednotlivých úseků a starými pohlednicemi se zakreslenou polohou HHL. Tabulka 7 je jistě omylem stejná jako tab. 12; tab. 7 tak v práci vlastně chybí a bude třeba ji do výtisku doplnit ve správné podobě.

Formální připomínka: v tabulkách je množství číselných údajů o délce HHL, pro lepší čitelnost měla být čísla psaná s odsazenými tisícovkami.

6. Diskuse. První 3,5 strany nejsou diskusí, ale autor se zde opět vrací k historickému vývoji odlesnění krajiny Krkonoš, o čemž už jednou psal v rešerši na str. 23-26 (obsahem zhruba totéž). Dostává se zde konečně až do 20. století a do současnosti, což právě mělo být uvedeno už v rešerši. Diskuse má být diskusí vlastních výsledků v konfrontaci s cíli, hypotézami a případně výsledky jiných autorů, to se objevuje až ve druhé části diskuse. Pochybuji, že v l. 1851-52 byly patrné zásahy po odlesnění Krkonoš pro potřeby kutnohorských dolů v 16. století; traduje se naopak, že Krkonoše byly po tomto odlesnění znovu zalesněny, takže stav v r. 1851 asi připadá na vrub pozdějším činnostem (sklární, hutě).

Je dobré, že autor si je vědom možných nepřesností při interpretaci HHL ze starých map, daných i odlišným chápáním HHL v minulosti a dnes.

Formální připomínka: někdy až zbytečně šroubované jazykově nevhodné vyjadřování: „v této práci bylo dospěno“.

8. Literatura. Seznam literatury je obsáhlý, s množstvím titulů domácí i zahraniční literatury. Formální úprava však kazí dojem z jinak velmi dobré grafické úpravy celé práce: nerozumím, proč některé tituly jsou psané verzálkami, jiné minuskami a navíc se zde ještě objevují kapitálky, i na jednom řádku se vyskytují různé velikosti písma, celkem až 3 různé velikosti a různé fonty. Některé jsou nevhodné, na úkor čitelnosti (např. Dubicka, Slowicki 2000). Tatáž výtka v menší míře platí i pro seznam tabulek a seznam obrázků.

Citace Engel 2007 je nedokončená a tudíž neidentifikovatelná.

U starších titulů např. z r. 1961 je zbytečné psát ISBN neudáno.

Tabulky uveřejněné na závěr práce až za literaturou mohly být zařazeny a okomentovány v textu. Nikde není uveden jejich seznam a v této podobě působí samoučelně, jakoby byly zpracované a zařazené do práce až na poslední chvíli.

Závěrečné zhodnocení:

Diplomová práce Tomáše Vágnera splnila stanovený cíl. Svým obsahem, rozsahem i formální úpravou splňuje požadavky na diplomovou práci. Proto ji doporučuji k obhajobě, s ohledem na výše uvedené připomínky s návrhem hodnocení **velmi dobře**.

Doc. RNDr. Zdeněk Lipský, CSc.